

AANDACHT VOOR: DE VROEDMEESTERPAD

Vorig jaar verscheen het Beschermingsplan Vroedmeesterpad en Geelbuikvuurpad. De Geelbuikvuurpad kwam in *Mededelingen* nr. 7 al aan bod, nu dus extra aandacht voor de andere mergellander, de vroedmeesterpad.

Situatie in Nederland en Europa

De vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*) komt voor in Midden- en Zuidwest-Europa, waarbij het Iberisch schiereiland als verspreidingskern kan worden gezien. In Nederland komt de soort van nature alleen voor in het Zuid-Limburgse mergelland. Daarbuiten zijn er meerdere vindplaatsen waar de vroedmeesterpad (met succes) is uitgezet: oa. Utrecht, Amsterdam, Loosdrecht, Uffelte.

In Zuid-Limburg is de situatie verre van rooskleurig alhoewel de soort er niet zo slecht voorstaat als de geelbuikvuurpad. Momenteel zijn er nog zo'n 14 gebieden waar de soort in sterk verschillende aantallen voorkomt. In de ons omringende landen gaat het de vroedmeesterpad ook niet voor de wind; zowel in Duitsland, België als Luxemburg gaat de soort achteruit. Het beschermingsplan kwam dus niks te vroeg.

Waar kun je de vroedmeesterpad vinden?

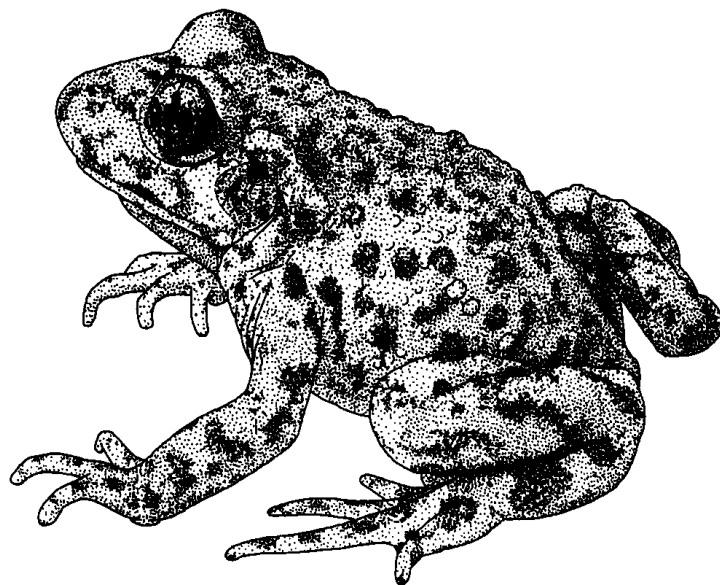
Vroedmeesterpadden komen voor in diverse biotopen, die grote zoninstraling en veel schuilmogelijkheden als gemeenschappelijk kenmerk hebben. Zo zijn vroedmeesterpadden bekend uit kalksteengroeves, kalkgraslanden, hellingbossen, graften, holle wegen, kerkhoven en steenbergen van de voormalige mijnen.

Wat betreft zijn voortplantingsbiotoop is de vroedmeesterpad niet erg kieskeurig. Deze moet alleen wel in de buurt van zijn zomerbiotoop liggen. Larven zijn ondermeer gevonden in speciale amfibiepoelen, bronpoelen, bospoelen, vijvers, ondiepe plassen en betonnen drinkbakken.

De vroedmeesterpad is een buitenbeentje tussen de andere inheemse padden en kikkers: de eiafzet vind plaats op het land waarna het mannetje ze een tijdje met zich meedraagt. Mannetjes met eisnoeren zijn tot in het najaar te vinden. Er is dus geen duidelijk afgebakende voortplantingsperiode zoals we die van de andere inheemse amfibieën kennen. Dat

maakt het vinden van de dieren er uiteraard niet makkelijker op.

De larven van de vroedmeesterpad kunnen groot worden. Zeker als ze overwinterd hebben, wat regelmatig voorkomt bij deze soort. Ze kunnen dan wel zo'n 10 cm lang worden!!! Verwisseling met andere kikkervissen is mede daardoor uitgesloten. Om volwassen dieren te zien te krijgen heb je een flinke dosis doorzettingsvermogen en veldkennis nodig. Het omkeren van stenen, hout etc. wil nog wel eens resultaat opleveren. Het 's nachts afzoeken van plekken met weinig begroeiing, in combinatie met een stenige, rulle ondergrond kan ook waarnemingen opleveren. Zoek dan vooral naar de typische holletjes die de vroedmeesterpad bewoont. Vaak vind je de dieren in directe omgeving van zo'n holletje.

Vroedmeesterpad (Illustratie Paul Veenliet ©)

Monitoren

Het monitoren van de vroedmeesterpad bestaat hoofdzakelijk uit het luisteren bij de diverse watertjes in het telgebied. De kenmerkende fluitende roep doet denken aan het geluid van klokjes (vandaar de Limburgse namen klökske en klingelke) en kan gedurende het hele veldseizoen (april-augustus) worden gehoord. Meestal roepen de dieren vanuit hun schuilplaatsen in de directe omgeving van het voortplantingswater, zodat je de

aantallen roepende dieren kunt betrekken op een watertje.

Wanneer de dieren niet roepen kan het helpen om dit zelf op gang te brengen door in je handen te klappen, twee metalen voorwerpen (zaklantaarns) tegen elkaar te slaan of zelf de vroedmeesterpad te imiteren. De beste kans op roepende vroedmeesterpadden heb je op zwoele avonden in de maanden mei en juni. Het zoeken naar larven is ook een goede methode om de vroedmeesterpad te monitoren. Omdat de poelen in het mergelland vaak troebel zijn heb je daar meestal wel een schepnet voor nodig.

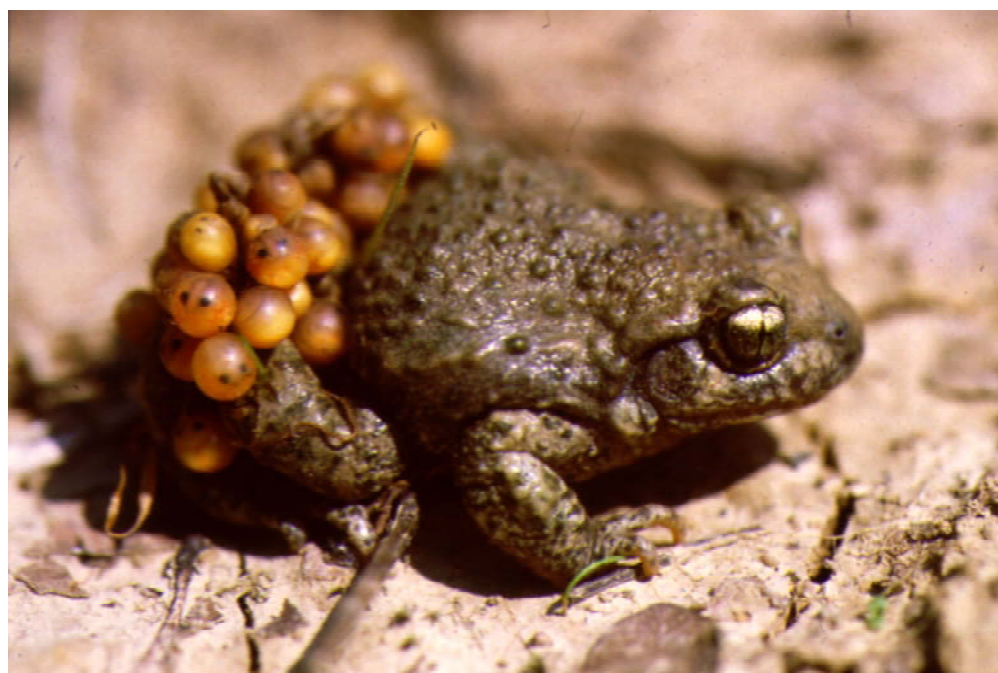
Bedreiging en bescherming

Op de Rode lijst staat de vroedmeesterpad als kwetsbaar vermeld. Voor een pioniersoort als de vroedmeesterpad is het dichtgroeien van zijn

leefgebied een slechte zaak. Een bekend voorbeeld hiervan is de populatie in de Meertensgroeve. In de jaren 80, toen de groeve nog als motorcrossbaan dienst deed, leefden hier vele honderden vroedmeesterpadden. Halverwege de jaren 90 was dit aantal door successie van de vegetatie, teruggelopen tot enkele tientallen.

Ook het verdwijnen van poelen heeft uiteraard een negatieve invloed op de vroedmeesterpad, vooral omdat deze poelen in het Zuid-Limburgse land vaak de enige waterpartijen zijn.

Inmiddels is het soortbeschermingsplan verschenen. Dit jaar zullen Ben Crombaghs en Wilbert Bosman, die in 2000 de geelbuikvuurpad onderzochten, vooral aandacht schenken aan de vroedmeesterpad, zodat ook voor deze soort op geschikte plaatsen nieuwe poelen kunnen worden gegraven en het landhabitat kan worden verbeterd.

Mannetje vroedmeesterpad met eisnoeren uit Zuid-Limburg. In de eitjes zijn reeds de ogen van de ver volgroeide larven te zien. (foto: Axel Groenveld)